

Dạy trẻ hiểu biết về số

Trẻ rối loạn phổ tự kỷ thường rất giỏi đọc thuộc và sắp xếp trật tự các con số. Nhiều trẻ nhận ra các con số viết từ 1 đến 10 từ khi còn rất nhỏ và thích gọi tên các số và xếp chúng theo hàng. Chúng rất dễ dàng học thuộc và có thể học cách đếm các số lớn, nhưng không hiểu những lời chỉ dẫn rất đơn giản như "hãy cho tôi ba chiếc bánh bích quy", thậm chí ngay cả khi lời chỉ dẫn đó đi kèm với một con số có thể nhìn thấy được là số 3. Để tiếp tục và học cách sử dụng toán học trong các sinh hoạt hàng ngày, một trẻ cần nắm vững các khái niệm về số cơ bản. Chỉ có thể có được sự hiểu biết thực sự về số sau khi có các hoạt động thực hành, lặp đi lặp lại.

Bạn có thể làm gì?

Có nhiều cơ hội trong ngày ở nhà và ở trường để dạy trẻ biết về số. Ví dụ, đếm mắt, tai, những chiếc cúc áo trên áo, các bậc thang, các cú nhảy, những chiếc thìa, đĩa, bánh quy, táo, v.v. Mặc dù những khái niệm mới và những hoạt động cấu trúc tốt nhất là được dạy vào một thời gian yên tĩnh khi có ít những sự phân tán nhưng các kỹ năng về số mà trẻ học cũng nên được hỗ trợ bằng nhiều ví dụ thực hành tại nhà và ở trường.

Ghép

Có thể sẽ hữu ích nếu có các thẻ với các con số trên từng thẻ và một số các hình vuông kèm theo bên dưới các con số như một bài tập ghép đơn giản. Sau đó, trẻ đặt một vật lên mỗi một hình vuông để ghép các đồ vật với các hình vuông và ghép với các con số.

Các thông tin đơn giản, được trình bày rõ ràng và nhìn thấy được với nhiều trải nghiệm thực tế hỗ trợ là tốt nhất trong giai đoạn này.

Khi một trẻ có thể ghép đúng số các đồ vật với các con số trên mỗi thẻ, hãy sử dụng các thẻ nhỏ hơn trong đó chỉ viết các con số. Hãy giơ một thẻ lên, sau đó đề nghị trẻ thả số các đồ vật ghép với con số đó vào trong một chiếc hộp, xâu các số hạt đúng vào một chuỗi hạt hoặc một sợi dây, đặt những chiếc bánh vào một cái đĩa, thả các quả bóng xuống một rãnh trượt, hoặc bất kỳ một hoạt động nào khác mà bạn chọn.

Khi bạn đã thực hành nhiều lần với số 1 và 2, dần dần tăng các số lên 5, sau đó là 10.

Các bài hát về số

Bạn có thể sử dụng các bài hát về số với các bức tranh dán lên bảng, thêm vào và đếm khi các câu hát được hát lên. Hãy dùng các bài hát tăng số từ 1 đến 5 và những bài hát khác giảm số từ 5 đến 1 hoặc 0.

Sách tương tác

Bạn có thể làm một quyển sách tương tác, sử dụng các trang đã được ép plastic có các bức tranh và các thẻ số dính kèm, ví dụ với dính dán Velcro. Các bức tranh (như về các con vật) sau đó có thể được bóc ra và đếm, cộng vào hoặc trừ đi trên từng trang, phụ thuộc vào những gì mà bạn đang muốn dạy trẻ vào thời gian đó.

Nếu một trẻ có sở thích đặc biệt, bạn có thể sử dụng cái đó để giúp tăng cường sự hiểu biết về số. Nếu trẻ thích xe máy chẳng hạn, bạn có thể làm một số công việc với xe máy, các biển hiệu giao thông, người lái xe, v.v. Bạn có thể tạo một hàng số với một loạt những chiếc xe máy, các số liên tiếp nhu đi kèm với một bức tranh, hoặc làm một quyển sách và đề nghị trẻ đặt một số lượng người nhất định lên một chiếc xe máy.

Nếu bạn có máy ảnh kỹ thuật số, bạn có thể làm một quyển sách thú vị hơn bằng cách dùng các ảnh của các thành viên trong gia đình hoặc những trẻ khác mà bạn biết. Nếu bạn muốn làm một quyển sách và bạn muốn trẻ ghép một con số ở mỗi trang với một số các đồ vật hoặc người, việc đặt các tất cả các con số và tất cả các bức tranh trên dính dán Velcro sẽ rất có ích. Sau đó khi trẻ đã học được các con số theo trật tự, bạn có thể làm lộn xộn lên và dạy chúng theo một trật tự khác.

Tăng cường sự hiểu biết

Khi một trẻ đã đếm một số các đồ vật được sắp xếp theo một hàng (ví dụ, các khối vuông nhỏ), hãy xáo trộn chúng và đề nghị trẻ đếm lại trong khi chúng được bày ra trên bàn. Nhiều trẻ ASD gặp khó khăn khi làm điều đó và sẽ có ích hơn nếu chúng ta cho trẻ một cái bình hoặc một cái hộp chứa để đếm các đồ vật, rồi lần lượt bỏ chúng vào thùng chứa.

Các hoạt động với dấu

Những chiếc dấu có mực và lõi hộp mực đóng dấu có thể sử dụng rất tốt cho các hoạt động đếm. Bạn có thể đưa cho trẻ một mảnh giấy với một con số trên đó và đề nghị trẻ, ví dụ, "hãy đóng dấu 4 con mèo". Khi trẻ đã hiểu hơn và tự làm được việc đó một cách độc lập, trẻ có thể chuyển sang trang có số, đóng số tranh đúng tương ứng với từng số.

Tương tự như vậy, vẽ hoặc cắt và dán số lượng đồ vật đúng bên cạnh mỗi con số. Hãy ghép các bức tranh với các câu chuyện thú vị hoặc các sở thích của trẻ.

Sử dụng súc sắc

Chơi các trò chơi súc sắc để trẻ học nhận ra các con số từ 1 đến 6 mà không cần đếm các chấm mỗi lần.

Một trò chơi dễ chơi sử dụng súc sắc, máy đếm và một bảng hình vuông cho mỗi người chơi. Trẻ tung súc sắc và đưa số hình vuông tương ứng vào máy đếm. Người nào là người đầu tiên đưa hết số hình vuông là người thắng cuộc. Một số trẻ có thể cần thực hành với người lớn trước, nhưng khi trẻ đã tự tin hơn, hãy đề nghị trẻ khác chơi cùng với trẻ đó nữa.

Bắt đầu cộng

Nhiều trẻ ASD có thể đếm đến 10 nhưng lại nhầm lẫn khi được chỉ cách cộng và đặc biệt cách sử dụng một hàng số. Một lý do có thể là chúng không phát triển một khái niệm số và cần thực hành một vài gợi ý ở trên. Khi bạn đã chắc chắn là trẻ đã có khái niệm về số, bạn có thực hành phép cộng.

Bắt đầu phép cộng sử dụng các ví dụ thực tế. Không nên đưa giấy và bút cho trẻ cho đến khi bạn chắc chắn là trẻ đã sẵn sàng. Việc nhìn vào các con số và viết câu trả lời là một kỹ năng tiếp theo mà bạn đầu yêu cầu trẻ phải có sự hiểu biết vững chắc về số khi sử dụng các đồ vật thật.

Sau khi đếm một loạt các đồ vật, hãy hỏi trẻ tổng sẽ là bao nhiêu nếu trẻ thêm vào một đồ vật nữa.

Hãy sử dụng cùng một cụm từ cho đến khi bạn chắc chắn là trẻ hiểu được cụm từ đó. Sau đó dần dần giới thiệu cho trẻ những từ mới. Trẻ ASD có thể không linh hoạt trong tư duy và do đó có thể có khó khăn trong việc khái quát hoá những gì chúng được học từ một ví dụ này sang ví dụ khác. Mỗi lần chúng học một cách mới để giải quyết một

vấn đề tương tự, điều đó cũng giống như là phải bắt đầu lại từ đầu nên bạn hãy thực hiện nó thật chậm, từng bước một và dùng thật nhiều những ví dụ mà trẻ có thể nhìn thấy được.

- Hãy sử dụng ngón tay của bạn và đề nghị trẻ đếm xem bạn đang giờ lên mấy ngón tay.
- Hãy dùng những con súc sắc với những chấm to. Hãy tung hai con súc sắc và đề nghị trẻ đếm số chấm trên mặt ngửa của con súc sắc. Nếu trẻ nhận được số chấm trên một con súc sắc, trẻ có thể đếm tiếp từ con số đó với con súc sắc thứ hai. Có thể sử dụng một con súc sắc với số và một con với chấm. Hãy tung cả hai ra và đề nghị trẻ đếm tiếp từ con súc sắc có số với con súc sắc có chấm. Tương tự, bạn có thể sử dụng domino thay cho súc sắc.
- Trước khi giới thiệu cho trẻ một hàng số, hãy dạy trẻ đếm sử dụng một bảng trò chơi đơn giản có 10 hình vuông và một con súc sắc to với các con số trên các mặt của nó. Hai trẻ có thể chơi nếu mỗi trẻ có bảng riêng. Khi trẻ đã tự tin đếm theo dãy các hình vuông, gọi tên con số trên các hình vuông và sử dụng hai con súc sắc với tổng số chấm không quá 10. Trẻ đếm các chấm trên con súc sắc đầu tiên, tìm con số và đặt con ngựa của trẻ lên đó. Sau đó trẻ đếm con số trên con súc sắc thứ hai và đếm tiếp. Sau đó bạn có thể thêm các thẻ số bên dưới mỗi hình vuông để trẻ có thể nhận thấy con số tương ứng ở mỗi giai đoạn của quá trình. Khi trẻ đã tự tin, hãy cố gắng giới thiệu hàng số cho trẻ.

Việc nhấn mạnh khái niệm toán học như "hơn nữa", "ít hơn", "tất cả", "một vài", "trước" và "sau" ngay từ khi trẻ còn bé là rất có ích. Những khái niệm này có thể rất khó nắm bắt đối với trẻ có khó khăn về ngôn ngữ và không có khả năng tư duy linh hoạt hoặc khái quát hoá thông tin thông qua một loạt các ví dụ. Cũng giống như vậy, cũng cần phải dạy cho trẻ sự ước lượng, làm tròn lên và làm tròn xuống với nhiều ví dụ và phải lặp đi lặp lại.

Đọc thêm:

Hannah, L. (2001). *Teaching young children with autistic spectrum disorders to learn: a practical guide for parents and staff in mainstream schools and nurseries.*